

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 65 0 Rs 335803 26 Rev 2

Sarajevo, 24.2.2026. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: dr.sc. Danice Šain, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Slavice Čindrak, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. M.D. iz M., Ulica D.A. broj ..., 2. M.Š. iz Č., V.bb i 3. S.P. iz K., Ulica M.b. broj ..., koje zastupa punomoćnica Maja Škoro, advokat iz Mostara, Ulica R. Bitange broj 48b, protiv tuženog JP Željeznice Federacije BiH d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu, Ulica Musala broj 2, radi utvrđenja, činjenja i isplate v.s. 55.800,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 335803 24 Rsž 3 od 4.11.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj 24.2.2026. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka nastalim u povodu revizije.

O B R A Z L O Ž E N J E

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 335803 20 Rs 2 od 15.11.2021. godine, odlučeno je:

„**ODBIJA SE** tužbeni zahtjev tužilaca koji glasi:

Utvrđuje se da je tuženi povrijedio prava tužilaca na jednako postupanje u ostvarivanju njihovih prava iz radnog odnosa, prekršio njihova prava na jednakost garantovano Zakonom o zabrani diskriminacije, članom II 4 Ustava BiH, članom 2.1. Ustava F BiH, Zakonom o radu F BiH, člana 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima i člana 1. Protokola 12 uz konvenciju na način da je došlo do diskriminacije u oblasti rada, odnosno narušavanje jednakih mogućnosti za zasnivanje radnog odnosa, uživanje pod jednakim uslovima svih prava u oblasti rada, kao što su pravo na rad, na napredovanje u službi i na stručno usavršavanje.

Utvrđuje se da su tužioci žrtve mobinga od strane tuženog, koji se ogleda u psihičkom uznemiravanju na radnom mjesto koje je ponavljano putem radnji kojima je cilj i posljedica bila degradacija tužiočevih radnih uslova, donošenje nezakonitih odluka kojim su tužioci od 1 do 3 tužbe razriješeni sa dužnosti šefa organizacijskih jedinica, a kojim radnjama je uzrokovana povreda ljudskih prava i ljudskog dostojanstva tužilaca, nanesena šteta fizičkom i mentalnom zdravlju i kompromitovana profesionalna

budućnost, a sve iz razloga što su tužioci zbog nepoštivanja ugovora o radu, općeg i granskog Kolektivnog ugovora, Pravilnika o radu i Zakona o radu od strane tuženog podnijeli tužbe za isplatu manje isplaćenih plata, regresa i doprinosa za PIO/MIO pred nadležnim sudovima u F BiH.

Dužan je tuženi da otkloni sve posljedice diskriminatorskog odnosa prema tužiocima.

Obavezuje se tuženi nadoknaditi nematerijalnu štetu prouzrokovanu povredom profesionalnog ugleda i ličnog dostojanstva, nanesene štete fizičkom i mentalnom zdravlju tužilaca i to:

- tužiocu pod 1. S.Dž., ukupan iznos od 10.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate, a sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja,
- tužiocu pod 2. M.D., ukupan iznos od 10.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate, a sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja,
- tužiocu pod 3. Š.M., ukupan iznos od 10.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate, a sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja,
- tužiocu pod 4. P.S., ukupan iznos od 5.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate, a sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja,

Za tužioca pod 1. S.Dž.: Poništava se Odluka Uprave društva JP Željeznice F BiH d.o.o. Sarajevo, br. UD-60446-9.1.1/2012 od 29.11.2012. godine, kao i drugostepena Odluka br. UD-2245-10.2./2013 od 16.01.2013. godine. Poništava se Ugovor o radu 1-267/2013. godine i na snazi ostaje ugovor o radu broj 1644/10 od 16.04.2010. godine kojim je S.Dž. raspoređen na radno mjesto „Šef službe u Službi za istraživanje tržišta i promociju (Z.), Sektor za istraživanje tržišta, prodaju i promociju, kabinet predsjednika uprave – Generalnog direktora“.

Za tužioca pod 2. M.D. Poništava se Odluka Uprave društva JP Željeznice F BiH d.o.o. Sarajevo, br. UD-60446-9.1.2/2012 od 29.11.2012. godine, kao i drugostepena Odluka br. UD-2245-10.1./2013 od 16.01.2013. godine. Poništava se Ugovor o radu 268-1/13. godine i na snazi ostaje ugovor o radu broj 1045-1/10 od 16.04.2010. godine kojim je M.D. raspoređen na radno mjesto „Šef radne jedinice“.

Dužan je tuženi isplatiti na ime materijalne štete tužiocu pod 2. M.D., na ime umanjenog koeficijenta novčane iznose, i to:

- Za mjesec februar 2013. godine iznos od 129,56 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate,
- Za mjesec mart 2013. godine iznos od 194,33 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.04.2013. godine do isplate,
- Za mjesec april 2013. godine iznos od 182,96 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.05.2013. godine do isplate,
- Za mjesec maj 2013. godine iznos od 172,76 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.06.2013. godine do isplate,

- Za mjesec juni 2013. godine iznos od 114,17 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate,
- Za mjesec juli 2013. godine iznos od 173,65 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.08.2013. godine do isplate,
- Za mjesec avgust 2013. godine iznos od 100,18 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2013. godine do isplate,
- Za mjesec septembar 2013. godine iznos od 117,50 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.10.2013. godine do isplate,
- Za mjesec oktobar 2013. godine iznos od 204,57 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2013. godine do isplate,
- Za mjesec novembar 2013. godine iznos od 182,82 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.12.2013. godine do isplate,
- Za mjesec decembar 2013. godine iznos od 211,02 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2014. godine do isplate, sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Za tužioca pod 3. Š.M.: Poništava se Odluka Uprave društva JP Željeznice F BiH d.o.o. Sarajevo, br. UD-60446-9.1.3/2012 od 29.11.2012. godine, kao i drugostepena Odluka br. UD-2245-10.3./2013 od 15.01.2013. godine. Na snazi ostaje Ugovor o radu 1734-33/08 od 13.08.2008. godine kojim je M.Š. raspoređen na radno mjesto „Šef stanice u RJ Stanica Mostar Teretna, Služba za organizaciju i sigurnost prometa Mostar, PP Mostar“.

Dužan je tuženi isplatiti na ime materijalne štete tužiocu pod 3. Š.M., na ime umanjenog koeficijenta novčane iznose, i to:

- Za mjesec decembar 2012. godine iznos od 233,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2013. godine do isplate,
- Za mjesec januar 2013. godine iznos od 327,10 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.02.2013. godine do isplate,
- Za mjesec februar 2013. godine iznos od 241,70 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate,
- Za mjesec mart 2013. godine iznos od 226,60 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.04.2013. godine do isplate,
- Za mjesec april 2013. godine iznos od 388,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.05.2013. godine do isplate,
- Za mjesec maj 2013. godine iznos od 416,10 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.06.2013. godine do isplate,
- Za mjesec juni 2013. godine iznos od 387,40 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate,
- Za mjesec juli 2013. godine iznos od 452,60 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.08.2013. godine do isplate,
- Za mjesec avgust 2013. godine iznos od 344,70 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2013. godine do isplate,
- Za mjesec septembar 2013. godine iznos od 350,90 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.10.2013. godine do isplate,
- Za mjesec oktobar 2013. godine iznos od 405,80 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2013. godine do isplate,
- Za mjesec novembar 2013. godine iznos od 451,30 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.13.2013. godine do isplate,

- Za mjesec decembar 2013. godine iznos od 442,40 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2014. godine do isplate, sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Dužan je tuženi nadoknaditi tužiocima troškove parničnog postupka, sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.“

Utvrđuje se da je tužba tužioca I.G. povučena“.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 335803 24 Rsž 3 od 4.11.2025. godine odlučeno je:

„Žalba tužitelja se djelomično uvažava, pa se prvostepena presuda preinačava na sljedeći način:

Utvrđuje se da je tuženi povrijedio prava tužilaca na jednako postupanje u ostvarivanju njihovih prava iz radnog odnosa, prekršio njihova prava na jednakost garantovano Zakonom o zabrani diskriminacije, članom II 4 Ustava BiH, članom 2.1. Ustava F BiH, Zakonom o radu F BiH, člana 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima i člana 1. Protokola 12 uz konvenciju na način da je došlo do diskriminacije u oblasti rada, odnosno narušavanje jednakih mogućnosti za zasnivanje radnog odnosa, uživanje pod jednakim uslovima svih prava u oblasti rada, kao što su pravo na rad, na napredovanje u službi i na stručno usavršavanje.

Tuženi je dužan da otkloni sve posljedice diskriminatorskog odnosa prema tužiteljima, te se obavezuje da tužiteljima nadoknadi nematerijalnu štetu prouzrokovanu povredom profesionalnog ugleda i ličnog dostojanstva, nanesene štete fizičkom i mentalnom zdravlju tužilaca i to:

- tužitelju M.D. iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate,
- tužitelju Š.M. iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate i
- tužitelju P.S. iznos od 2.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate, sve u roku od 15 dana.

Za tužitelja M.D.: Poništava se Odluka Uprave društva JP Željeznice F BiH d.o.o. Sarajevo, br. UD-60446-9.1.2/2012 od 29.11.2012. godine, kao i drugostepena Odluka br. UD-2245-10.1./2013 od 16.01.2013. godine. Poništava se Ugovor o radu 268-1/13 od 31.01.2013.godine i na snazi ostaje ugovor o radu broj 1045-1/10 od 16.04.2010. godine kojim je M.D. raspoređen na radno mjesto „Šef radne jedinice“.

Obavezuje se tuženi da na ime materijalne štete zbog umanjenja koeficijenta tužitelju M.D. isplati sljedeće iznose:

- za mjesec februar 2013. godine iznos od 129,56 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate,
- za mjesec mart 2013. godine iznos od 194,33 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.04.2013. godine do isplate,
- za mjesec april 2013. godine iznos od 182,96 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.05.2013. godine do isplate,

- za mjesec maj 2013. godine iznos od 172,76 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.06.2013. godine do isplate,
- za mjesec juni 2013. godine iznos od 114,17 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate,
- za mjesec juli 2013. godine iznos od 173,65 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.08.2013. godine do isplate,
- za mjesec avgust 2013. godine iznos od 100,18 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2013. godine do isplate,
- za mjesec septembar 2013. godine iznos od 117,50 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.10.2013. godine do isplate,
- za mjesec oktobar 2013. godine iznos od 204,57 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2013. godine do isplate,
- za mjesec novembar 2013. godine iznos od 182,82 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.12.2013. godine do isplate,
- za mjesec decembar 2013. godine iznos od 211,02 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2014. godine do isplate, sve u roku od 15 dana.

Za tužitelja Š.M.: Poništava se Odluka Uprave društva JP Željeznice F BiH d.o.o. Sarajevo, br. UD-60446-9.1.3/2012 od 29.11.2012. godine, kao i drugostepena Odluka br. UD-2245-10.3./2013 od 15.01.2013. godine. Na snazi ostaje Ugovor o radu 1734-33/08 od 13.08.2008. godine kojim je M.Š. raspoređen na radno mjesto „Šef stanice u RJ Stanica Mostar Teretna, Služba za organizaciju i sigurnost prometa Mostar, PP Mostar“.

Obavezuje se tuženi da tužitelju Š.M. na ime materijalne štete zbog umanjenog koeficijenta isplati:

- za mjesec decembar 2012. godine iznos od 233,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2013. godine do isplate,
- za mjesec januar 2013. godine iznos od 327,10 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.02.2013. godine do isplate,
- za mjesec februar 2013. godine iznos od 241,70 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.03.2013. godine do isplate,
- za mjesec mart 2013. godine iznos od 226,60 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.04.2013. godine do isplate,
- za mjesec april 2013. godine iznos od 388,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.05.2013. godine do isplate,
- za mjesec maj 2013. godine iznos od 416,10 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.06.2013. godine do isplate,
- za mjesec juni 2013. godine iznos od 387,40 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate,
- za mjesec juli 2013. godine iznos od 452,60 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.08.2013. godine do isplate,
- za mjesec avgust 2013. godine iznos od 344,70 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2013. godine do isplate,
- za mjesec septembar 2013. godine iznos od 350,90 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.10.2013. godine do isplate,
- za mjesec oktobar 2013. godine iznos od 405,80 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2013. godine do isplate,

- za mjesec novembar 2013. godine iznos od 451,30 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.13.2013. godine do isplate,
- za mjesec decembar 2013. godine iznos od 442,40 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2014. godine do isplate, sve u roku od 15 dana.

U preostalom dijelu žalba tužitelja se odbija i prvostepena presuda se potvrđuje u dijelu u kojem je odbijen zahtjev za utvrđivanje mobinga i u dijelu u kojem su odbijeni zahtjevi za isplatu naknade nematerijalne štete u iznosu većem od dosuđenog.

Obavezuje se tuženi da tužiteljima naknadi troškove postupka u iznosu od 9.776,51 KM, u roku od 15 dana, dok se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka u preostalom iznosu odbija kao neosnovan”.

Protiv drugostepene presude tužitelji su blagovremeno izjavili reviziju u dijelu u kojem je odbijena njihova žalba (u odnosu na tužbeni zahtjev za utvrđenje mobinga, naknade nematerijalne štete u zahtijevanom iznosu i odluci o troškovima postupka) zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i drugostepena presuda ukine, te predmet vrati na ponovno suđenje ili preinači na način da se usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troškova cijelog postupka i sastava revizije sa PDV-om od 8.255,52 KM.

U odgovoru na reviziju tuženi je predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici jeste zahtjev za utvrđenje diskriminacije, mobinga, naknade nematerijalne štete, poništenje odluka tuženog o rasporedu tužitelja na druga radna mjesta i zahtjev za naknadu materijalne štete na ime umanjenog koeficijenta prilikom obračuna plaća.

U prethodnom postupku usvojen je tužbeni zahtjev za utvrđenje diskriminacije, djelimično za naknadu nematerijalne štete, poništene odluke tuženog o rasporedu tužitelja na druga radna mjesta i dosuđena im materijalna šteta na ime umanjenog koeficijenta prilikom obračuna plaća, te troškovi postupka srazmerno uspjehu tužitelja u postupku.

U revizijskoj fazi postupka ostalo je sporno među parničnim strankama da li su tužitelji bili „žrtve“ mobinga od strane tuženog u utuženom periodu, da li dosuđena naknada nematerijalne štete predstavlja „razumnu satisfakciju“, te da li su troškovi postupka pravično odmjereni.

¹ Službene novine F BiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Neosnovano tužitelji u reviziji prigovaraju da je pobijana presuda rezultat povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 8., 191. stav 4. i 231. ZPP-a.

Ne mogu se prihvatiti revizijski navodi da drugostepeni sud nije dao jasne razloge za svoju odluku u dijelu kojim je odbio tužbeni zahtjev. Suprotno prigovoru tužitelja, obrazloženje drugostepene presude sadrži razloge o odlučnim činjenicama, pri čemu ti razlozi nisu nejasni, nepotpuni ili kontradiktorni, tako da je obrazloženje drugostepene presude u skladu sa odredbom člana 191. stav 4. ZPP-a.

Pravilno je drugostepeni sud primijenio odredbu člana 231. ZPP-a jer je u obrazloženju svoje odluke ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značenja.

Suprotno prigovoru revidenata, pravilno je drugostepeni sud zaključio da je prvostepeni sud sve izvedene dokaze, pa tako i iskaze saslušanih svjedoka cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP-a i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari. Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude opisao pojedinačnu ocjenu dokaza, doveo svaki ocijenjeni dokaz u vezu sa drugim dokazima i izveo zaključak o stepenu dokazanosti odlučnih činjenica, što je pravilno prihvatio i drugostepeni sud.

S tim u vezi treba reći da ocjena pravnih učinaka utvrđenog činjeničnog stanja ne predstavlja primjenu odredbe člana 8. ZPP-a, već primjenu materijalnog prava.

Revizijski navodi u kojima tužitelji iznose tvrdnje da su tokom postupka dokazali da su bili žrtve mobinga od strane tuženog, da su sistemski i kontinuirano zlostavljani, na koji način im je ugroženo dostojanstvo, čast, ugled, zdravlje i slično, u suštini su prigovori činjenične prirode. Kako se drugostepena presuda ne može pobijati pozivom na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje (član 240. stav 2. ZPP-a), revizijski sud te prigovore ne može razmatrati u okviru revizijskog razloga povrede odredaba parničnog postupka.

U postupku je utvrđeno da su tužitelji zaposlenici tuženog, da je tužitelj Mate Doko, elektrotehničar, po osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 16.4.2010. godine, raspoređen na radno mjesto sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima Šef radne jedinice, da je tužitelj M.Š., po zanimanju saobraćajno - transportni tehničar, po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme od 13.8.2008. godine raspoređen na radno mjesto sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima Šef stanice, da je tužitelj S.P., po zanimanju saobraćajno - transportni manipulant, proglašen invalidom II kategorije 28.11.2011. godine i sa tuženim zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme sa neraspoređenim mjestom do raspoređivanja zaposlenika u skladu sa rješenjem Federalnog Zavoda za PIO/MIO Mostar, koji se 20.3.2012. godine obratio tuženom sa zahtjevom za raspored na radno mjesto magacioner u ST Konjic, koje radno mjesto je upražnjeno odlaskom drugog radnika u penziju. Tužitelji su podnijeli tužbe protiv tuženog, kao svog poslodavca, radi isplate razlike plaća po Granskom kolektivnom ugovoru, da su te parnice pravosnažno okončane i tužiteljima dosuđena razlika plaće. Nakon što su podnijeli tužbe protiv tuženog, Odlukama tuženog od 29.11.2012. godine (dalje predmetne Odluke), tužitelji su raspoređeni na druga radna mjesta, sa poslovima manje složenosti i manjom plaćom u odnosu na ranije poslove koje su obavljali, a

trećetužitelj nije ni raspoređen iako su se ostvarili uslovi za raspored. Predmetne Odluke tuženog zasnivaju se na članu 58. Statuta JP Željeznice F BiH i sadrže naziv radnog mjesta, organ koji se zadužuje za realizaciju odluka, datum stupanja na snagu, bez navođenja razloga za takve odluke. Tužitelji su protiv istih podnijeli zahtjeve za zaštitu prava, koje je tuženi odlukama od 15.1.2013. godine odbio kao neosnovane, uz obrazloženje da tužitelji nisu naveli konkretan valjan pravni osnov za pobijanje odluke. Nakon što su tužitelji podnijeli tužbe za isplatu razlika plaća, tuženi je organizovao više sastanaka, na kojim je sugerisano zaposlenicima da povuku tužbe, u protivnom da će snositi posljedice u smislu da neće napredovati u poslu, da će doći do promjene radnih mjesta, pa čak i otkaza. Dalje je utvrđeno da zaposlenici koji nisu podnosili tužbe protiv tuženog, nisu odlukama tuženog raspoređeni na druge poslove. U vrijeme rasporeda tužitelja na druga radna mjesta, tuženi nije vršio sistematizaciju radnih mjesta, niti je poduzimao bilo kakve radnje u smislu reorganizacije poslova, rasporeda zaposlenika na druga radna mjesta, niti bilo koje druge radnje koje bi upućivale na to da je tuženi imao potrebu vršiti bilo kakvu preraspodjelu u vršenju poslova i zadataka.

Slijedom navedenog, drugostepeni sud zaključuje da zaštićeni osnov, sadržan u odredbi člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije², se u konkretnom slučaju u širem smislu odnosi na radno-pravni status tužitelja sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i socijalno-ekonomskim povlasticama koje imaju na osnovu njihovog objektivnog statusa takvog zaposlenika, kao i tužitelja, invalida II kategorije, koji je u očekivanju raspoređivanja na odgovarajuće poslove i zadatke, pa su zbog toga tužitelji diskriminirani u smislu ove odredbe, a ne i žrtve mobinga u smislu odredbe člana 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije.

Odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva za utvrđenje mobinga drugostepeni sud obrazlaže na način da tužitelji nisu dokazali da su, nakon otkaza ranijeg ugovora o radu, zaključenja novih ugovora i promjene mjesta rada, premješteni u neuslovne prostorije za rad, da im je uskraćena oprema ili sredstva za rad, da su isključeni iz procesa rada, da su im dodjeljivani ponižavajući zadaci u rad ili oni zadaci koji su ispod njihovih kvalifikacija, da su na bilo koji način šikanirani ili omalovažavani na radnom mjestu ili da su izolirani od drugih zaposlenika. Upravo su to aktivnosti koje se imaju smatrati mobingom, opet pod uslovom da su učestale, odnosno da traju određeno duže vrijeme, pa se mobingom ne može smatrati jedna radnja poslodavca koja se ogleda u raspoređivanju na radno mjesto koje odgovara stručnoj spremi i radnom iskustvu tužitelja, niti se mobingom može smatrati neraspoređivanje tužitelja na željeno radno mjesto, pa makar i ta radnja bila rezultat diskriminirajućeg odnosa prema tužiteljima. Drugostepeni sud zaključuje da je navedenim radnjama tuženi diskriminisao tužitelje, ali da nisu dokazali postojanje mobinga kao posebnog oblika diskriminacije. Nalaz vještaka medicinske struke da su tužitelji trpjeli duševne bolove usljed premještanja na nova radna mjesta, odnosno neraspoređivanja na novo radno mjesto, ukazuje na postojanje posljedica diskriminacije, ali ne i na postojanje mobinga. Da bi se ispunile pretpostavke za utvrđivanje mobinga potrebno je, dakle, utvrditi postojanje sistemskog, dugotrajnog psihičkog zlostavljanja, odnosno sistematskog povređivanja prava iz radnog odnosa koje ovdje ne postoji, pa je tužbeni zahtjev za utvrđenje mobinga odbijen kao neosnovan.

² “Službeni glasnik BiH broj 59/2009 i 66/2016

Po pravnom stavu revizijskog suda, pravilan je zaključak drugostepenog suda da u radnjama tuženog nema elemenata mobinga, na koji način je drugostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo, kojeg čine odredbe člana 4. stav 3. i člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, te člana 9. stav 5. Zakona o radu³ kada je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja, kao zahtjev za zaštitu zbog mobinga, kao posebnog oblika diskriminacije.

Mobing je oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradiranja radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog (član 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije), a gotovo identična definicija mobinga sadržana je u odredbi člana 9. stav 5. Zakona o radu. Za razliku od općeg oblika diskriminacije iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, razlikovanje po nekoj zaštićenoj osnovi nije uslov postojanja mobinga, kao posebnog oblika diskriminacije, pa zbog toga nije ni predmet dokazivanja u parnicama radi zaštite od mobinga, tako da predmet dokazivanja ne zahtijeva ni test diskriminacije, niti određivanje komparatora (član 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije). Radnik je u postupku radi zaštite od mobinga dužan dokazati sa stepenom pretežne vjerovatnoće postojanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na njega, a tuženi, da bi oborio pretpostavku mobinga, mora dokazati da nije bilo kontinuiranog zlostavljanja ili da radnje koje tužitelj označava kao mobing nisu mogle imati ponižavajući efekat, odnosno da je degradiranje radnih uslova ili profesionalnog statusa tužitelja nastupilo kao posljedica drugih okolnosti.

Tužitelji nisu u ovoj parnici sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokazali da je tuženi prema njima postupao na način koji je za tužitelje ponižavajući ili degradirajući, jer samo zaključenje ugovora o radu sa promijenjenim radnim mjestom nije mobing.

U ovom postupku je utvrđeno da su tužitelji diskriminirani, ali ne i da su bili žrtve mobinga. Mobing i diskriminacija na radu su dva međusobno bliska pojma zbog čega se često miješaju u praksi. Međutim, i pored sličnosti, radi se o različitim pojavama koje su drugačije regulisane, imaju različite motive i ciljeve, te različite mehanizme zaštite. U oba slučaja zaposlenom je ugrožen položaj na radnom mjestu. Mobing je psihičko maltretiranje na poslu, dok je diskriminacija neopravdano pravljenje razlike po nekom osnovu. U obje situacije narušavaju se najviše ljudske vrijednosti - dostojanstvo ličnosti, ugled i čast, integritet i zdravlje. Karakteristike mobinga su kontinuitet, tj. ponavljanje nepoželjnog ponašanja u dužem vremenskom periodu. Dakle, nužan uslov je da se radi o radnji koja se ponavlja, s tim što zakon nije odredio minimalno vremensko trajanje takvog ponašanja, ali prema sudskoj praksi to može biti nekoliko mjeseci, tako da je često zaposleni, koji dugotrajno trpi mobing, psihički iscrpljen, narušenog zdravlja, primoran da ide na bolovanje i na kraju da otkaz. Kod mobinga kao specifičan cilj postoji svjesna namjera i umišljaj da se drugom otežaju uslovi rada. Zlostavljanje se na radu sprovodi kroz sistemsko psihičko maltretiranje koje ima za cilj da se druga osoba ponizi, da se ugrozi njen položaj i krajnji cilj da se primora da napusti radno mjesto. Glavni motiv kod mobinga je lični odnos prema žrtvi, lična netrpeljivost, želja da se ostvari neka lična korist ili zauzme viša pozicija. Za razliku od mobinga, diskriminacija na radu ne zahtijeva ponavljanje i kontinuitet. Dovoljna je samo jedna, izolovana radnja da bi se neko djelo kvalifikovalo kao diskriminacija na

³ Službene novine F BiH broj 26/2016, 89/2018, 23/2020-odluka US, 44/2022 i 39/2024

radu. Konkretnom odlukom ili radnjom zaposleni se stavlja u nejednak položaj u odnosu na druge. Cilj diskriminacije jeste stvaranje nejednakih uslova na poslu, a motiv diskriminacije nije lični odnos (kao kod mobinga), već određeno lično svojstvo osobe koja je izložena diskriminaciji.

Iz utvrđenih činjenica u ovom postupku ne proizilazi da su tužitelji duže vrijeme psihički maltretirani, da su im otežani uslovi rada na novim radnim mjestima, da je to bio lični odnos tuženog prema tužiteljima, nego ekonomski interes tuženog kao njihovog poslodavca s ciljem sprečavanja isplate po tužbama tužitelja za razliku plaće.

Imajući u vidu odredbu člana 12. stav 1. tačka c) Zakona o zabrani diskriminacije, te odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima⁴ tužitelji imaju pravo na naknadu nematerijalne štete koju su pretrpjeli jer je nalazom i mišljenjem vještaka neuropsihijatra utvrđeno da su imali psihičke tegobe zbog diskriminacije.

S obzirom na takvo utvrđenje drugostepenog suda, te odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, iznos nematerijalne štete od 5.000,00 KM za prvo i drugotužitelja, kao i iznos od 2.500,00 KM za trećetužitelja, dosuđeni drugostepenom presudom, po stavu ovog suda predstavlja pravičnu naknadu kao oblik otklanjanja štetnih posljedica koje se sastoje u isplati sume novca i predstavljaju satisfakciju za pretrpljenu nematerijalnu štetu sa ciljem da se kod tužitelja uspostavi psihička i emotivna ravnoteža koja je postojala prije diskriminacije u mjeri u kojoj je to moguće novčanom naknadom, a svojom visinom ne odudara od dosadašnje sudske prakse.

U reviziji se paušalno prigovara dosuđenoj visini nematerijalne štete. Nedostaju razlozi zbog čega dosuđeni iznosi ne predstavljaju razumnu satisfakciju, osim što tužitelji ukazuju na važnost „svih aspekata postupka i trpljenje psihičkih tegoba različitog obima i intenziteta“.

Pravilna je i zakonita odluka o troškovima parničnog postupka jer je zasnovana na pravilnoj primjeni odredaba članova 386. stav 2. i 387. stav 1. ZPP-a.

Prema odredbi člana 386. stav 2. ZPP-a ako stranka djelimično uspije u parnici, sud može, s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka podmiruje svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj razmjern dio troškova.

Ovom odredbom izraženo je načelo cause, odnosno načelo po kojem se parnični troškovi naknađuju prema uspjehu stranaka u parnici.

Ispitujući osnovanost revizijskih navoda koji se odnose na zakonitost odluke o troškovima postupka, ovaj sud je ocijenio da je drugostepeni sud pravilno odlučio o zahtjevima stranaka za naknadu parničnih troškova kada je tužiteljima dosudio 50% zahtijevanih troškova na ime zastupanja, te troškove vještačenja u cijelosti, shodno citiranoj odredbi člana 386. stav 2. ZPP-a, pri čemu je sud uzeo u obzir kvalitativni i kvantitativni uspjeh stranaka u postupku.

⁴ Službeni list R BiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine F BiH broj 29/2003 i 42/2011

Sporan je dio zahtjeva tužitelja za naknadom parničnih troškova koji je odbijen u primjeni odredbi člana 387. stav 1. ZPP-a i člana 40. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata⁵, na osnovu pravnog shvatanja, da dio troškova koji se odnosi na izdatak tužitelja za putne troškove advokata na relaciji Mostar-Sarajevo, nije bio potreban za vođenje ove parnice zbog toga, što u sjedištu prvostepenog suda djeluje više advokata koje su tužitelji mogli angažirati u mjestu održavanja ročišta i na taj način izbjeći ove troškove.

Ovakvo je pravno shvatanje u skladu sa dosljednom i stabilnom sudskom praksom revizijskog suda i pravnim stavom zauzetim na Panelu za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti održanog u Sarajevu 30.01.2014. godine, prema kojem putni troškovi advokata, čije je sjedište izvan područja suda pred kojim se vodila parnica, priznaju se samo do visine troškova koje bi stranka imala da ju je zastupao advokat čije je sjedište u mjestu suda. Ti troškovi ne obuhvataju troškove odsustva iz ureda za vrijeme putovanja, niti troškove dnevnice.

U odnosu na revizijske navode kojima se ukazuje na naprijed navedeno pravno shvatanje u smislu narušavanja mogućnosti slobodnog izbora tužitelja u odabiru njihovog punomoćnika, revizijski sud ističe da je pravo stranke na izbor punomoćnika u građanskom parničnom postupku dio prava na pravično suđenje zajamčenog članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Međutim, ono nije narušeno predmetnim pravnim shvatanjem, zato što i ovo pravno shvatanje omogućuje tužiteljima, kao stranci, izbor između većeg broja advokata kao kvalifikovanih punomoćnika koji su u mogućnosti učinkovito braniti njihova prava, jer je u imeniku advokatske komore za grad Sarajevo upisan veći broj advokata.

Kako nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka, niti pogrešne primjene materijalnog prava, na kojeg ovaj sud pazi i po službenoj dužnosti, to je reviziju tužitelja, primjenom odredbe člana 248. ZPP-a, valjalo odbiti.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizijskog postupka u vidu troškova sastava revizije u iznosu od 8.255,52 KM, jer tužitelji nisu uspjeli u revizijskom postupku - član 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP-a.

Predsjednica vijeća
dr.sc. Danica Šain, s.r.

⁵ Službene novine F BiH broj 43/2025